

AMSTERDAMS LITERATUURBLAD

ALLES OVER BOEKEN

SUZIE

De edelste tuinen zag ik. Zoutig, zurig, niet te veel zoet, zo smaakten de bessen. Ze waren heerlijk. Ze waren bijna verzonnen als door een insect. En dan niet een normaal insect, maar bijzonder, eentje met groot potentieel, als een wereldredder. Ik had kriebel in mijn keel toen ik ernaar keek. Het smaakte ook een beetje naar drop. Drop kon je trouwens niet krimpen, tenzij het rode drop was. Maar rode drop was dan weer net iets zoeter. Ik stapte de tuinen binnen, waar nog veel meer van die bessen hingen, en allemaal beestjes. Ze zat daar met een rood jurkje, een beetje opgebolt als pudding was haar jurkje, als met kant belegd. Het jurkje was niet te groot, en dat hoefde ook niet. Het was al genoeg dat ze daar zat. De touwtjes van haar jurkje waren als dropveters, als van rode drop. Ik keek niet op of om, maar ging dieper de tuinen in, op zoek naar meer bessen. Ik hield ervan om naar bessen te staren, vooral druipende bessen. Het was alsof ik haar tong op de mijne voelde, maar ik ontweek haar. Ik wilde niet aan haar denken. Zij blijkbaar ook niet aan mij, want ze bleef gewoon zitten. Ik voelde contact met haar, maar ontkende het in mezelf.

Kom op, zeg. Ik heb wel andere dingen te doen. Als ik me aan haar zou geven, zou ze me toch verscheuren. Ze was een roofdier, daar diep in de tuin. Ik had haar wel in de gaten, maar deed alsof ik haar niet zag. Ze begon een beetje zenuwachtig heen en weer te draaien. 'Ik heb je wel in de gaten, hoor,' zei ze. Ik deed alsof ik haar niet hoorde. 'Dat is ook niet netjes,' zei ze. 'Helemaal niets terugzeggen.' Ik draaide met mijn rug naar haar toe. Ik begon nog meer bessen te plukken, en begon ze te eten. 'Hey,

geef mij ook eens wat van die bessen,' zei ze. Ik gooide er eentje toe.

'Je bent afstandelijk,' zei ze. 'Nou, jij mag er anders ook wel wezen,' zei ik. 'Eindelijk praat je,' zei ze. 'Ik vind het allemaal best,' zei ik. 'Wat vind je allemaal best?' vroeg ze. Ik zweeg. Ik begon door te eten van de bessen. 'Niet met je mond vol praten,' zei ze. 'Je bent mijn moeder niet,' zei ik. 'Nee, gelukkig niet,' zei ze. 'Je bent me nogal een probleem-geval.' 'Zo mag ik het horen,' zei ik. 'Hoe zal ik je noemen?' sprak ze. 'Al noem je me Klaas, doet me niets,' zei hij. 'Krokodillen-voer,' sprak ze zachtjes. 'Die zijn hier niet,' zei ik.

Ik liep dieper de tuin in, mijn gezicht verborgen voor haar. Ze kwam mij niet achterna. Wat zou ze van me moeten? En ik had wel andere dingen te doen. Ik verzamelde bessen in mijn mandje. Ik bracht ze naar grootmoeder. Ze kookte er iets van. Het was heerlijk. Ik sprak met haar niet over de dingen die ik had gezien in de edelste tuinen. Maar later deed ik het toch. 'Ach, dat meisje,' zei grootmoeder. 'Ik ken haar wel. Ze woonde hier vroeger in de buurt. Er hing daar altijd was buiten, in de tuin. Ze kookte weleens voor ons. Maar later werd ze een wilde. Ze vertrok naar de andere kant van de stad, en ging aan de kade wonen. Het was veel te wild voor ons. Maar ze hield altijd al veel van de bossen. Daar zwierf ze vaak. Toen je klein was kwam ze je weleens opzoeken.' 'Ik kan me daar niets meer van herinneren,' zei ik. 'Dat ben je misschien vergeten,' zei grootmoeder. 'Jullie waren vroeger heel gek met elkaar.' 'Hoe kunnen mensen zo uit elkaar groeien?' vroeg ik. 'Ach ja, jongen,' zei grootmoeder, 'dat is de wereld. Het is komen en gaan,

vastpakken en loslaten, en je groeit uit alles ook weer uit.' 'Ja, dat jurkje wat ze droeg was wel erg klein,' zei ik. 'Ze past er niet meer in,' zei grootmoeder. 'Nou, het paste wel goed,' zei ik, 'maar het jurkje was gewoon klein.' 'Ze had dus niet veel aan,' zei grootmoeder. 'Nou, okay, daar kan ik inkomen. Het is nogal zomers weer, een beetje zwoel zelfs, vind je niet?' Ik keek oma aan. Ze had van die wonderlijke ogen, donkere ogen. Ik zag de pretlichtjes in haar ogen, alsof ze blij was dat we met elkaar spraken. Ja, dat had ook anders kunnen zijn. Er waren zovelen die niet meer met oma wilden praten. Haar ogen dropen bijna als bessen. En ik had bijna druipende handen.

'Vertel me meer,' zei ik. 'Nou, ja, ze was vroeger gek op je, en wilde met je trouwen,' zei grootmoeder. 'Maar de familie wilde dat niet. Toen droop ze af. Alle contacten verwaterden sindsdien.' 'Ja, maar daar kan ik toch niets aan doen,' zei ik. 'Ze werd verboden met je om te gaan,' zei grootmoeder. 'En daar legde ze zich bij neer.' 'Was ze gevaarlijk of zo?' vroeg ik. 'De familie vond van wel,' zei grootmoeder. 'Ze is als een kwark-taartje,' zei ik. 'Ja, maar jij kent haar duisternissen niet,' zei grootmoeder. 'Vertel me,' zei ik. Grootmoeder werd even stil. Ze keek me diep aan in mijn ogen, en sprak: 'Ze houdt van vreemde spelletjes. Het zijn geen echte spelletjes, maar ik noem het maar even zo.'

Ik kwam haar een paar dagen later in de bibliotheek tegen. Ze was daar aan het lezen. Ze had prachtige laarzen aan. En een prachtig wit broekje dat tot aan haar laarzen reikte. Ze had touwtjes in haar haren, en het voelde alsof haar tong op

de mijne lag. Ik had een bessensmaak in mijn mond. Ze deed alsof ze me niet zag, of misschien zag ze me helemaal niet. Ik liep langs haar heen, en liep zo dicht tegen haar aan dat ik haar raakte, maar niet te hard, en niet te dichtbij, en zeker ook niet te lang. Een rilling en een warm gevoel ging door mij heen. Ik voelde mij als in de hemel. Ik werd er een beetje emotioneel van. Plotseling keek ze op, en keek met haar warme donker-bruine ogen naar mij, alsof ze me niet herkende. Toen las ze weer door. 'Je herkent me niet?' vroeg ik. 'Nee,' zei ze, terwijl ze niet opkeek. Ze las gewoon door. 'Ik geloof je niet,' zei ik. Ze glimlachte warm, terwijl ze even opkeek. 'Het is me allemaal verboden,' zei ze. 'Door wie?' vroeg ik. 'Je familie,' zei ze.

Ik zweeg. Ik probeerde me haar naakt voor te stellen, of in een bikini op het strand, terwijl ik doorliep. Dat was de laatste keer dat ik haar zag. Grootmoeder vertelde mij een paar weken later dat ze in de krant had gelezen dat ze spoorloos was verdwenen. Ik werd er niet koud of warm van. Het zij zo, dacht ik. Haar zus kwam ik nog weleens tegen. Maar die wilde er niet over praten. Dat was ook een heel ander type. Toch wilde ze er na een bepaalde tijd wel over praten. 'Mijn zusje hield veel van je,' zei ze. 'Ze wil dat je haar nooit vergeet.' 'Waar is ze?' vroeg ik. Ze overhandigde me een brief. 'Lees,' zei ze. Er stond in dat ze naar het bos was gevlucht, voorgoed. Ze wilde dat ik zou komen. Ik stond op, en ging terug naar grootmoeder. 'Ja, ze hield veel van de bossen,' zei grootmoeder. 'Altijd al. Karel, haar vader, was ook een bos-fanaat.' Ik schudde mijn laars uit. Er zat allemaal zand in, en ook een munt, een gouden munt, met haar hoofd erop. Ik liet het aan grootmoeder zien. 'Maar dat kan toch niet, lieve jongen,' zei grootmoeder. 'Hoe kun je nu een munt vinden met haar hoofd erop, en dat zat in je laars? Dat heeft haar zus

vast in je laars gestopt toen je daar was.' Ik was verbijsterd. 'Hoe is dat mogelijk?' vroeg ik. 'Een munt met haar hoofd erop?' 'Ja, ze moet wel ergens koningin zijn, jongen,' zei grootmoeder. 'Je komt niet zomaar met je hoofd op een munt.' 'Hoe kan dat?' vroeg ik. 'Ik weet het niet, jongen,' zei grootmoeder. 'Volgens mij weet haar zus meer.' Ik ging weer naar haar zus, en die begon direct te glimlachen toen ze de munt zag. 'Ja, Suzie is een koningin,' zei ze. Het was de eerste keer dat ik haar zag glimlachen. 'Van welk rijk?' vroeg ik. 'Suzie is de koningin der apen,' zei ze. 'Ach, kom nou,' zei ik. 'Hoe kunnen apen nou munten hebben.' 'Ach,' zei ze, 'dat was eens een stunt in de dierentuin, waar je je hoofd kon laten zetten op een munt, als je voor een bepaald bedrag had gedoneerd.' 'Dus heb jij die munt in mijn laars gedaan?' vroeg ik. Ze giechelde. Raadsel opgelost. Ik ging terug naar grootmoeder. 'Ach, Karel had ook altijd van die vreemde dingen,' zei grootmoeder. 'En haar moeder was ook zo'n zot mens. Haar moeder reiste in bootjes door het bos. Ook zo'n bosmens. En dan vreemde dingen, he.' 'Wat voor vreemde dingen?' vroeg ik. Grootmoeder zweeg.

Ik besloot door de vele struiken van bosbessen naar het bos te gaan. Al gauw kwam ik haar daar tegen. Ze had een boog op mij gericht. 'Wat kom je doen?' zei ze ruig. 'Ik dacht dat je wilde dat ik kwam?' zei ik. 'Wie ben je?' vroeg ze. 'Ik dacht dat je me wel kende, Suzie,' zei ik. 'Ik ben Suzie niet,' zei ze. 'Ik ben nu iemand anders.' 'Mag ik bij je komen?' vroeg ik. Ze spande de boog nog strakker. Ik keek naar de glinsterende pijl. Als ze die los zou laten, zou ik er zeker geweest zijn. 'Jij bent het reekind, het geheim van het hertenjong,' zei ze. 'Wat is dat?' vroeg ik. 'Nog even en dan ben je een klui,' zei ze. Ze greep een touw met een lasso van haar schouder en liet het om mijn nek vliegen. 'Hey, ben je gek geworden?' vroeg ik. Met een steen sloeg ze me neer. Ik was bewusteloos,

en werd even later wakker in een kooi. 'Jij bent dus echt gek geworden,' zei ik. 'Stom varken,' zei ze. 'Ik dacht dat ik eerst een hertenjong was, en nu ineens een varken?' vroeg ik. 'Mond houden,' zei ze. 'Je speelt met je leven.' 'Je praat gewoon heel ongenueanceerd, alsof er een steekje bij je los zit,' zei ik. 'Ik ga je laten verhongeren,' zei ze. Die is echt gek, dacht ik bij mezelf. Die heeft ze niet meer goed op een rijtje. 'Je zal niet meer teruggaan naar je familie,' zei ze hardvochtig. 'Het is afgelopen met hun spelletjes. Je bent nu van mij.'

'Wat als ze me hier komen halen?' vroeg ik. 'Dit is verboden terrein voor hen,' zei ze. Opeens stond daar de boswachter. Suzie moest naar de gevangenis, en ik kon weer terug naar mijn familie. Ik had wel heel erg veel medelijden met Suzie. Ik zocht haar vaak op in de gevangenis. 'Heus, ik bedoelde het niet zo,' zei ze. 'Ja, dat zeggen ze allemaal,' zei ik. 'Ik was gewoon met je aan het spelen,' zei ze. 'Mijn familie had gelijk,' zei ik. 'Je bent gevaarlijk, en je houdt van vreemde spelletjes.' Ze begon te huilen. 'Ik wilde je geen kwaad doen. Ik zou je daarna gewoon loslaten, maar jullie vatten alles verkeerd op,' zei ze.

'Maar je had een pijl en boog op me gericht, en je had me bewusteloos geslagen met een steen. Noem je dat nog spelletjes? Je bent een beetje vreemd,' zei ik. 'Het bosleven is hard,' zei ze. 'Ik moest overleven.' 'Maar je zei dat je wilde dat ik kwam,' zei ik. 'In die brief. Het is een soort liegen en bedriegen.' 'Nee,' zei ze. 'Ik wilde dat je kwam. Ik wilde gewoon met je spelen.' 'Je hebt me erin laten lopen,' zei ik. 'Denk je nou echt dat ik je kwaad wilde doen?' vroeg ze. 'Ik weet het niet,' zei ik. 'Je bent in ieder geval niet te vertrouwen.' 'Het was maar spel,' zei ze. 'Vond je het niet leuk? Dan had je het moeten zeggen, dan waren we direct

gestopt.' 'Ik was al bewusteloos geslagen,' zei ik. Ze scheen het niet te begrijpen. Het was een bijzonder meisje. 'Het dringt niet tot je door, he ?' zei ik. 'En nu zit ik hier dan,' zei ze. 'Ik wil terug naar het bos.' 'Maar je bent te gevaarlijk,' zei ik. 'Ach kom,' zei ze. 'Jullie kunnen ook niet tegen een grapje.' 'Geen leuk grapje als ik bewusteloos wordt geslagen,' zei ik. Maar dat drong niet tot haar door. 'Het is het wilde leven,' zei ze. 'In het wilde leven kunnen dingen gebeuren die in de stad niet mogen gebeuren. Het is anders.' 'Ja, ja, maak dat de kat maar wijs,' zei ik.

Grootmoeder wilde dat ik uit haar buurt zou blijven, vooral toen ze weer vrij kwam. Het was voor haar verboden om in het bos te komen. Dat zou een verkeerde uitwerking op haar hebben. Ik ging haar niet echt uit de weg. Soms kwam ik haar in de bibliotheek tegen. 'Van wat voor boeken houd je ?' vroeg ik haar. 'Van het bos,' zei ze. 'Daar mag je niet komen, he ?' zei ik plagend. 'Nee,' zei ze zacht. 'Mijn familie heeft liever niet dat ik met je praat,' zei ik. 'Naar voor je,' zei ze. 'Waarom dat nou weer ?' vroeg ik. 'Wat kan mij dat nou schelen. Ben je zo belangrijk ?' 'Nou, je kwam me anders wel altijd opzoeken, in het bos, in de gevangenis, en nu,' zei ze. Ik begon hevig te protesteren. 'Nee, dat was omdat ik medelijden met je had, niet voor mezelf,' zei ik. 'Oh, ben jij er zo één,' zei ze. 'Ik vertrouw je niet,' zei ik. 'Ja, dat weten we al,' zei ze. 'Maar je loopt wel altijd achter me aan.' Weer begon ik hevig te protesteren. 'Zeg, dame, nou moet je eens even heel goed naar me luisteren. Ik heb net zoveel recht om in de bibliotheek te komen als jij. En ik ben hier voor de boeken, niet voor jou. Nu moet je geen hoogmoedswaanzen krijgen, mevrouw, of wil je ook dat ik 'u' tegen je zeg ?' zei ik verontwaardigd. 'Nee,' zei ze, 'en ik loop je gewoon maar wat te plagen.' 'Goed,' zei ik, en liep door. Maar ze kwam me achterna. 'Ik zal je nog wel eens een keer krijgen, zoals ik je goed beet had in

het bos,' zei ze. Ik slikte. Ik wist dat ik nog steeds op mijn hoede moest zijn. Deze vrouw was immers gek. Op een nacht werd ik wakker, vastgebonden, terwijl zij op me zat. 'Hoe kom jij hier binnen ?' vroeg ik. 'Voor jou een vraag, voor mij een weet,' zei ze. 'Kun je mij onmiddellijk losmaken,' zei ik. 'Nee,' zei ze, 'ik zei toch dat ik je nog wel zou krijgen ?' 'Okay, maar ik vind het niet leuk,' zei ik. Toen maakte ze me los. Ik zag toen dat ze het waarschijnlijk niet kwaad meende. Ik nam haar in mijn armen. 'Ik vind je eigenlijk heel lief,' zei ik. 'Ik zie nu in dat ik je helemaal verkeerd beoordeeld heb.' 'Maar ik had je niet bewusteloos mogen slaan,' zei ze. 'Het is niet erg,' zei ik. 'Het was in het bos, en daar zijn misschien andere regels.' 'Nee,' zei ze. 'Het was verkeerd van me.' 'Ik heb er niks aan overgehouden,' zei ik. Ik hield haar vast in bed, en streelde door haar haar. Toen ging ik met mijn vingers over haar lippen. Ik kuste haar. 'Ik heb je eindelijk,' zei ze. 'Je moet eens weten hoe lang ik hier op heb gewacht. Mijn hele leven al.'

Opeens stond grootmoeder in de deur-opening. Ze stond daar lijkleek. Ze maakte direct rechtsomkeerds. Even later ging de telefoon. Ik nam op. Het was grootmoeder. 'Ik hoef haar niet te zien,' zei ze. 'Wil je haar ofzo ? Ik zei je toch dat je uit haar buurt moest blijven ? Ze is niet pluis.' 'Ze is gewoon speels, grootmoeder,' zei ik. 'Maar dat kan een keer verkeerd aflopen, lieve jongen,' zei grootmoeder. Op aanraden van grootmoeder wilde ik dat ze het huis weer zou verlaten. Ik besloot een grote zwerftocht door het bos te maken. Ik ging door de vele bessenstruiken, en ik wist dat ik hier vrij zou zijn van de streken van Suzie. Ik kon me nooit helemaal aan haar geven. Een warmte omgaf mij, alsof iets me riep. Ik ging dieper het bos in, totdat ik bij een bosmeertje kwam. Er waren hier jongens aan het spelen. Ze hadden verfstrepen op hun lichamen. Toen ze mij zagen grepen ze hun bogen. 'Wie

ben je, en wat moet je ?' riep één van hen. 'Ik wil in het bos leven,' riep ik terug. 'Zweer je dat je nooit terug zal gaan ?' riep een ander. 'Ik zweer het,' zei ik. Ze kwamen dichterbij. 'Hij moet geverfd worden,' zei één van hen. Voordat ik het wist was ik neergeslagen. Ik werd wakker in een kooi. Ze glimlachte. 'Wie ben jij ?' vroeg ik. 'Ben jij dat, Suzie ?' stamelde ik. 'Hoe kun jij hier zijn ?' Ik was nog steeds een beetje duizelig, en had een beetje een waas voor mijn ogen vanwege de klap. 'Ik ben haar tweeling-zus,' zei ze. Ik had een smaak van bessen in mijn mond. 'Okay, ik vind dit dus niet leuk, dus maak me los,' zei ik. 'Oh nee,' zei ze, 'daar komt niks van in. Ik ben niet zo makkelijk in die dingen als mijn zus.' 'Mijn familie zal mij vinden,' zei ik. 'De jongens zullen hen grijpen, zoals ze jou grepen,' zei ze. Ik voelde me machteloos. Ze zou me waarschijnlijk laten verhongeren. 'Aan het einde van het ritje zul je zijn als deze jongens,' zei ze. 'En je zal nooit meer terugwillen.' 'Wat is hier te doen ?' vroeg ik. 'Wil je terug naar mijn zus dan ?' vroeg ze. 'Ze zal echt nooit opgeven. Je zal moe van haar worden.' 'Okay, ik blijf,' zei ik. 'Maak me los.' 'Geen denken aan,' zei ze. 'Deze jongens zijn zorgvuldig geïnitieerd, en zo zal jij ook geïnitieerd moeten worden.' 'Mijn grootmoeder zal naar mij op zoek gaan,' zei ik. 'Ze zal er niet doorkomen,' zei ze. 'Dan ken jij mijn grootmoeder nog niet,' zei ik. 'Ik ken haar,' zei ze. 'Ze is niet tegen mij opgewassen.' 'Wat als de boswachter komt ?' vroeg ik. 'Die komt hier niet,' zei ze. 'Waarom niet ?' vroeg ik. Ze zweeg. Ik kreeg bijna geen voedsel. Alleen soms wat bessen met vreemde melk. Ik werd vaak geslagen, veelal totdat ik bewusteloos raakte. 'Het is om los te komen van de oude wereld en van je oude geheugen,' zei ze. 'Je bent serieuzer dan je zus,' zei ik. 'Mijn zus is te speels,' zei ze. 'Voor mij is het menens. De buitenwereld is gevaarlijk. Jouw familie is gevaarlijk.' Ze brachten een verf uit op mijn huid, en op een dag lieten ze me uit de kooi. Ik was nu één

van hen.

Op een dag kwamen ze ons in helicopters halen. Het meisje ging de gevangenis in, en de jongens gingen terug naar hun families, zoals ook ik. Grootmoeder was woedend. Zij kende dat meisje wel. Het meisje vertrok al heel jong naar het bos, en keerde niet terug. Ze werd waarschijnlijk grootgebracht door hyenas. Mijn grootmoeder verbood mij om het meisje op te zoeken in de gevangenis. Ik wilde dat eigenlijk ook niet. Het scheen dat het meisje heel veel op haar geweten had. Ze zou niet zomaar vrij komen. Ze was veel gevaarlijker dan haar tweelingzus, Suzie. We gingen verhuizen naar een andere stad. Grootmoeder vond dat beter, want dan zouden we geheel afzijn van die vreemde familie van Suzie. Grootmoeder wilde er niet op wachten dat er weer iets zou gebeuren.

In onze nieuwe stad gingen grootmoeder en ik vaak wandelen naar de zee. De kust stond vol met bessenstruiken, waar veel wespen waren. Ik had veel diepe gesprekken met mijn grootmoeder.

Uitgave : COAB

BESPREKING VAN HET BOEK 'GOLDFINGER' UIT 1958, VAN IAN FLEMING

Vandaag een bespreking van Fleming's boek 'Goldfinger' (de man met de gouden vingers) uit de vijftiger en zestiger jaren (het is ook verfilmd). Ze zeggen weleens : 'Geld is de wortel van al het kwaad,' maar wat is de wortel van geld ?

Ze spreken met benepen stemmetjes, behoudend, zonder begrip voor anderen, kortzichtig, conservatief, met zachte stemmetjes, want zachtheid verbreekt beenderen, en dat verkoopt goed. Deze poppen van Stepford willen bloed zien, maar niet opzichtig, want ze bedekken alles met een doek of mantel. Daarom zijn ze ook uiterst keurig en correct

gekleed met veel make up, want ze hebben wat te verbergen.

Keurige vrouwtjes met keurige mannetjes, met keurige stropdasjes, zo keurig dat je er helemaal naar van wordt en je ongemakkelijk voelt, want je weet dat ze iets achter houden, die poppen. Ze zijn geprogrammeerd, ze zijn weg. Er zit niks in. Het is alleen de buitenkant. Oh, zo gezegend en verheven spreken zij, zo keurig afgewogen, geen grammetje teveel. Alles komt van een piepend gouden weegschaaltje dat direct piept als er ook maar iets teveel oplicht. Ze kunnen niet veel hebben, deze poppen. Je moet ze naar de mond praten, anders worden ze boos. Het is hun hemel. Als ze boos worden zullen ze dat echt niet tonen hoor. Je zult het wel merken in hoe ze dan verder met je omgaan. Nog zachtere en benepenere woordjes zullen ze tot je spreken, nog behoudender, kortzichtiger en conservatiever, en nog meer afgemeten en afgewogen. Ze zullen je dan even goed hun diamantjes laten zien. 'Diamonds are forever.' Ze laten je dan even goed hun gouden vingertjes zien, dat ze kinderen zijn van Goldfinger. En ze zijn allemaal gezegend met een gouden pistool. Je dood zal vlekkeloos verlopen. Niemand zal het merken, want alles wordt netjes en keurig afgedekt en verzwegen, en je zal keurig netjes vervangen worden. Niemand zal het gat opmerken, niemand. En ze zullen je behandelen alsof je nooit hebt bestaan.

Stepfordse woede is heimelijk, is gecalculeerd, en gaat langs andere wegen. Ze doen de moord met gouden vingers. Ze vegen dan hun mond af en ontkennen alles. Het is een satijnen woede. Ze maken je tot onderdeel van hun meubilair. Niemand merkt het, en ze laten ook niks merken. Het zijn professionele moordenaars. Ze laten geen sporen achter.

Ze gaan de weg van de minste weerstand, want ze willen alles nu hebben. Ze vereeuwigen zichzelf. James Bond zei van Goldfinger dat hij geen moeite of energie verspilde, maar dat er toch iets in hem kronkelde. Het was een agent van de Smersh, een stalinistische Russische geheime dienst. Ze hebben koude, dode en dodende ogen die op

lijken vissen. De manier waarop de stalinistische Russen spraken noemde James Bond een misselijkmakende hardheid in kortaffe proza. Deze poppen spreken koket en moeiteloos, en zullen ook niet zo snel iets met je uitpraten. Hun gezegde woord geldt, en dat wordt desnoods maar een keer gesproken, want ze zijn lui, laf en gierig. Alles draait om stalinistische zelfbevrediging als de kortste weg naar Rome.

De kinderen zijn met een giftige goudverf beklad, en op jonge leeftijd dragen ze al gevaarlijke gouden pistolen waarmee ze elkaar afmaken. De beloning ? Een valse hemel van een drugsmaffia, diamonds are forever. Door iets in hun hoofden maken ze tijd tot eeuwigheid. Het is maar een momentopname, maar verguld. Alleen de hemelse trompet kan hen doen ontwaken. Ze lijden aan zware goudkoorts, een giftige slaap, gehuld in een storm. Goud ligt ten basis aan hun economie. Met goud kun je overal betalen, in welk land dan ook. Het heeft internationale en universele kwaliteiten.

Goldfinger werd geschreven in 1958, uitgegeven in 1959 en verfilmd in 1964. Het stelt ook dat goud ontraceerbaar is, geen serie-nummers heeft. Mochten er merktekenen op zijn dan kan het er afgeschaafd worden, of het kan omgesmolten worden. Zo blijft de identiteit en oorsprong geheim, en daardoor een schuilmiddel voor criminelen. Alle economie is gesteund door goud, stelt het boek. Goud verzekerd en bevestigt het betaalmiddel, hijst het in het zadel, en is de ware kracht van geld. Dit wordt besproken in hoofdstuk 6, 'over goud gesproken'. Goud trekt de meest verschrikkelijke criminelen aan, die moeilijk te vangen zijn. Er wordt gesteld dat het goud de talisman is van de vrees, wat mensen doet hamsteren en verzamelen, en achterhouden, verduisteren, en het wordt zo telkens uit de circulatie gehaald. Het wordt uit de ene plaats opgegraven, en in een andere plaats ook weer begraven, vanwege deze vrees-factor, en dat is ook tegelijkertijd een zwakheid van het goud. De andere zwakheid is dat het niet hard genoeg is, wat dan ook weer de vrees factor aanwakkert. Het slijt nogal snel. Het vermindert altijd weer,

is altijd lekkend. Het besmet datgene wat het aanraakt. Het geeft af, en is daarom tegen zichzelf verdeeld. Daarom neemt de goudvoorraad van de wereld af, stelt het boek. En dat is een grote zorg voor de criminelen. We kunnen stellen dat hier ook de brug ligt naar de diamanten, dat criminelen nog iets extra's nodig hebben, iets vereeuwigends, ook al is het een illusie : diamonds are forever.

Hoofdstuk 5 van Goldfinger, het hoofdstuk wat daaraan vooraf gaat is genaamd 'nacht dienst'. In de nachtdienst had James Bond tijd om aan zijn handboek van de geheimen van de ongewapende strijd (vgl. het Jericho verhaal) te werken, en dat boek heette 'Stay Alive'. Dit werd trouwens een groot thema van de zeventiger jaren in de zogeheten 'Saturday Night Fever', de nachtkoorts, waarvan Staying Alive van de Beegees het leidende lied werd. Night Fever is dus de hemelse, eeuwige sabbat, waarin alle vleselijke werken hun macht en waarde verliezen, alle bedrieglijke goudlaagjes eraf gaan.

In de zeventiger en tachtiger jaren was het thema gelijk oplopen met de nacht, gelijke tred houden met de nacht (running with the night), en dit de gehele nacht vol te houden (all night long), als een beeld van het volharden in het kruisdragen, en hierin moest men zien te overleven (staying alive), tot eeuwigheidswaarde komen.

Staying alive ging over de verbrokenheid van de stad waarin iedereen zou gaan trillen (vgl. het thriller album van de tachtiger jaren), en dat dit de weg naar het leven was, anders zou het nergens naartoe gaan. Dit was dus een basis om uit Stepford te kunnen ontkomen. En men moest niet zomaar terug naar Stepford, maar het omcirkelen, en op de trompet blazen buiten de poorten, zoals met Jericho. Het thema had dus oorspronkelijk te maken met de technieken van de geheime dienst in de James Bond mythologie van de jaren vijftig en zestig, ook de geheime intelligentie genoemd. Er waren wel meer van zulke boeken, vaak ook onderschept van vijandelijke agenten of organisaties, of de geheime dienst bemachtigde het van zuster organisaties. Nu was James Bond

dan bezig met een speciale trofee genaamd 'Defensie', een boek wat was uitgegeven aan agenten van de Smersh, van de stalinistische geheime dienst. Het was voor hem moeilijk om er doorheen te werken, maar in dat opzicht was hij ook een echte parelduiker of goudgraver met als mandaten : 'Ken uw vijand', en ook : 'Leer van uw vijand.' De vraag was dan ook weer in hoeverre ze hun technieken weer gestolen hadden uit andere boeken die ze hadden gestolen van andere spionage diensten. In dat opzicht is kennis dus altijd neutraal, en gaat het om de hand en het doel die het bestuurt.

Uit : De Wachters van Dordt, uitgave : HRC

BESPREKING 'TARZAN DE ONOVERWINNELIJKE' VAN EDGAR RICE BURROUGHS

Als kind in de jaren 70 : Ik voelde dat er iets niet klopte, al heel jong. Ik had veel nachtmerries. De jaren zeventig waren als wurgende slangen in een oerwoud. Het waren de jaren van verzamelwoede, maar de mens moest juist minderen. De jaren 70 waren ervoor om de jaren 30, oftewel de grote depressie, de crisisjaren, te verbergen. Al vele jaren had ik een strijd met de geest van 1979, een gigantische wurgslang. De jaren 70 zijn een grote illusie. Ik had een verstrooide moeder, die als aan de drugs was, altijd vaag en wazig. Ik voelde dat er iets niet klopte. Ik was geboren met een grote gave. Toen ik later predikant werd hield ik genezingsdiensten waarin velen genezen werden. Het was zo krachtig dat ik soms gewoon dwars door de mensen hun hoofden kon heen kijken om hun kankertumor te zien, en het begon gewoon weg te smelten. Ook heb ik mensen uit coma gerukt. Er ruste een grote bovennatuurlijke kracht op mij. Ik kwam ook bij leidinggevende gebedsgenezers van Nederland in huis waarmee ik bevriend was. Ik was in gevecht met zware territoriale demonen, waaronder 1979 die Nederland niet wilde loslaten. Ik zag dat 1979 iets

verborgen hield. 1979 was een verzamelaars drug, een illusie. Het had Nederland gegrepen. Hypnotische ogen heeft dit kring. Het verborg het boek Tarzan de Onoverwinnelijke, uit 1931. Het verborg 1931 in de grote economische depressie. Juist dit jaar is zo belangrijk, omdat de mens moet minderen.

Psychiatrie is een valse vorm van communisme waarin iedereen moet zijn zoals hen. Uniekheid van persoon mag er niet zijn. Dat is bedreigend voor hen. Het boek 'Tarzan de Onoverwinnelijke' gaat over de strijd tussen de diverse natuur en het communisme wat de natuur wil plunderen. De psychiatrie wil net als de tandartsen de zenuwen doven en wegnemen, opdat hun parasieten ervoor in de plaats komen. Alles moet dood, zodat het tot robot gemaakt kan worden, tot zombie. Spontaniteit mag er niet zijn. Er werd teveel rommel geïmplanteerd in de 70-er jaren. Alles moest maar. De mens was niet meer van zichzelf. De mens werd gedwongen met luxe troep, en daarom moet de mens terug naar de 30-er jaren, naar het minderen.

De psychiatrie heeft smetvrees naar alles wat anders is. Anders dan zichzelf zijn. God zij dank dat er anderen zijn, maar de psychiatrie is paranoïde naar alles wat anders is dan hen. Je mag niet voelen, je mag niet ervaren. Neen. Het moet dood. Etiketten moeten gedrukt worden voor de markt. De mens wordt zo tot een merk. Ze komen er zelf voor uit dat het een bedrijf is en dat zij een product leveren. Zorg wordt vandaag de dag een product genoemd. Dat komt door alle overmechanisering en modernisering. De mens is zichzelf niet meer. De mens moet terug naar de 30-er jaren.

Nee, iets klopt er niet. De mens is tot steen geworden. Maar als je nog een kloppend hart hebt, ren dan voor je leven. Vertrouw dat wat om je heen gebeurd niet, al die vrolijke gezichten

en misschien zelfs aardige mensen. Je bent omsingeld door parasieten, totaal ingesloten. Alleen de gnosis is de weg eruit. Allereerst sober worden, minderen, stoppen met drugs. Teruggaan naar de jaren 30. Schud de 70-er jaren van je af, al die wurgslangen.

Psychiatrie is vakjesdenkerij. Maar ze zullen in hun eigen vakjes vallen. Wie een kuil graaft voor een ander valt er zelf in.

Ouders die alleen maar emotionele druk op hun kinderen brengen en hen niet onderwijzen. Psychiatrie brengt druk maar geen onderwijs, want hun gelijkheidsdrang is zo hysterisch geworden dat alles is dichtgeslipt en de creativiteit heeft gedoofd. Dat is vals hypercommunisme wat tegen de natuur strijdt. Als gelijkheid zo extreem wordt dat het geen diversiteit en uniekheid meer aanvaardt, en niet meer openstaat voor het vreemde, zoals in de psychiatrie, wat puur racisme is, dan dooft het het diepste van de ziel van de mens uit. Dat is wat fundamentalistisch, extreem communisme zoals de psychiatrie kan doen. Ook hebben we het dan over de mondheerskunde, die hetzelfde doet, en de mens onder dwang implanteert. Iedereen moet gelijk zijn, zodat zij kunnen heersen. Iedereen moet gedwongen met hun troep lopen. Zo ga je geen winkel in. Het zijn criminele winkels waar je troep wordt aangesmeerd, gedwongen, en je verlaat hun winkel niet meer zonder hun troep in je mond. Vaccins worden gedwongen, als rijkeluijskinderen die op een joyride zijn en wel even voor anderen beslissen. Ze hebben hun apparatuur gewoon ingekocht en terroriseren er nu anderen mee. Het zijn mond en brein terroristen. De luxe die de mens heeft binnengehaald is tot vloek geworden. Daarom terug naar de 30-jaren. Stap je in de winkel van de crimineel, de breinheerser of mondheerser, dan kom je die winkel niet meer uit. Er zijn alleen maar

ingangen in die winkel. Nooit zul je die winkel in ieder geval levend verlaten.

Waarom geen natuurvaccin maken die geen kinderen om zeep helpt? Maar nee, hun medicijnen moeten zo gevaarlijk zijn om veel slachtoffers te maken. Allemaal boerenbedrog. Ja, de dokter zal het wel weten, en ondertussen moordt hij je hele familie uit. Vele ouders die hun kinderen aan deze Moloch offeren staan schuldig als de NSB. Al die vaccins en antibiotica zorgen ervoor dat het lichaam geen antistoffen meer aanmaakt. Het verlamt het immuunsysteem. Ze hebben het niet via de demonologie gedaan, maar via hun gevaarlijke terroristische ingrepen. En dan vinden ze het gek dat kinderen wegrennen. Er moet een nieuwe wereld komen. Terug naar de jaren 30, terug naar de natuur.

Het terrorisme van de dwang. Alles moet maar, iedereen moet zoals hen zijn, maar ze onderwijzen niet, omdat ze de gnosis niet hebben. Ze hebben slechts iets geroofd wat ze zelf niet begrijpen. Het zijn de hypercommunisten van de psychiatrie, van de breinheerskunde, en van de mondheerskunde. De natuurmens streed er tegen, zoals in Tarzan de Onoverwinnelijke, van 1931, maar ook de natuurmens staat bloot aan vele verzoekingingen, verleidingen en beproevingen.

Tarzan de Onoverwinnelijke gaat over hypercommunisten die Opar willen plunderen, een verloren kolonie van Atlantis verborgen in het Afrikaanse oerwoud. Ze willen Afrika socialiseren door dwang en dwang verpleging, met behulp van de schatten van Opar. De hypercommunisten zijn dus kolonisten, en goudzoekers. Ze zijn op zoek naar het goud van Opar. Tarzan heeft hun plan door. Hij weet dat ze Afrika in een bloedbad willen veranderen. Hij wil zo snel mogelijk naar Opar om daar de wilden en hun aanvoerster te waarschuwen. Het is een vestiging van

wit gesteente, rood en goud, diep in het oerwoud. Het is een ruïne. Er wonen wilden. Maar niet alle wilden zijn Tarzan goedgezind. Sommigen wachten hem daar al op binnen de muren. Ze bespreken al dat als Tarzan binnenkomt hij nooit meer eruit kan. Tarzan's aapje ruikt al onraad. Als hij daar aankomt schijnt iemand anders de heerschappij overgenomen te hebben, en hij wordt gevangen genomen door haar wilden. Ze willen hem dan offeren aan hun goden. Tarzan wordt opgesloten in de putten van Opar. Dan komen ook de hypercommunisten. Tarzan weet los te raken ondertussen en komt uit zijn cel door zijn mes wat ze vergeten waren van hem weg te nemen. Hij zet op zijn ontsnapping ook een leeuw vrij die daar is opgesloten. Ook vindt hij dan de aanvoerster die was opgesloten, en zet haar vrij. De leeuw valt inmiddels de wilden aan. Ook vinden ze dan een oude man van Opar. De man zetten ze ook vrij. Hij is een helper van de aanvoerster, en de aanvoerster neemt zijn mes en wil wraak nemen als de nieuwe heersers hun offerdienst houden tot hun goden. Tarzan gaat dan naar buiten en drijft de hypercommunisten weg door grote stenen naar beneden te laten rollen van een heuvel. Het komt tot een groot gevecht later, want ook de communisten schijnen innerlijk verdeeld te zijn, en sommigen kiezen de kant van Tarzan als ze de ware plannen van hun leiders ontdekken. Tarzan helpt hen, maar wordt dan ook even later neergeschoten. Het wordt zo erg dat hij gered moet worden door een olifant en ook zijn aapje helpt hem. Als het gevecht dan even later weer verder gaat wordt hij ook geholpen door andere wilden. De aanvoerster keert zo terug naar Opar, en het blijkt dat de nieuwe heersers alweer zijn verdwenen.

(Uit : De leeuw is los – terug naar de jaren 30, Uitgave COAB, 20 januari 2020)

DE SLOOT

Hij trapte de zwarte vissen van hem af toen hij de sloot uitkroop. Ze noemden het sloot, maar het was eigenlijk een rivier, en de vissen hadden hem geprobeerd naar beneden te trekken. Het was een heel gevecht geweest, maar nu was hij eindelijk aan wal, en haalde diep adem van opluchting. Het had niet veel gescheeld. Hij voelde zich meer dood dan levend. Toen hij thuiskwam viel hij zijn moeder in de armen. 'Waar was je toch, jongen?' vroeg ze bezorgd.

Hij vertelde haar het hele verhaal.

'Nee, daar moet je ook zeker niet komen,' zei moeder. Maar hij was erin gegaan om iemand te redden, en dat eerde ze. 'De zwarte vissen zijn een groot probleem, altijd,' zei moeder. Het was een koude dag in 1938. Toen de oorlog uitbrak toen herinnerde hij het zich weer, de zwarte vissen. 'Ze zijn aan land gekomen, moeder,' zei hij toen, 'de zwarte vissen.' Moeder knikte. 'De sloot is overstroomd, mijn jongen,' sprak ze. Toen ze later door de nazi's werd afgeschoten kon hij haar niet helpen. Zijn dromen waren kapot geschoten. Hij zou nu een zwarte vissen jager worden. Hij haatte de sloot. Er gebeurden daar vreselijke dingen, en hij wist dat het allemaal met de sloot had te maken. Het was een zwarte rivier vol met fabrieksvuil, vol met afval, en zwarte moord-vissen die voor niets en niemand terugdeinsden. Als kind had hij er altijd al nachtmerries over.

Nu was zijn moeder er niet meer en hij zinde op wraak. In de winter vroor het, en hij ging op de sloot schaatsen. Het was zoveel vuil onder het ijs, zoveel afval. Alle zwarte vissen waren nu onder het ijs. Hij schaatste door, tot ver weg van de slootkant. Het werd ook steeds donkerder. Plotseling zag hij wat bewegen. Het ijs was hier ook wat dunner. Hij ging languit op het ijs liggen en keek er doorheen. Nee, hij hoorde iemand kloppen. Er was iemand onder het ijs. Hij kreeg toen ineens de schrik van zijn leven. Het was het gezicht van zijn moeder. Hij begon te roepen, en begon het ijs open te trappen met de punten van zijn schaatsen. Plotseling zakte hij er doorheen, en

werd direct gegrepen door de zwarte vissen, en diep naar beneden getrokken. Hij voelde zichzelf koud worden en stijf, en kon al snel zich niet meer verzetten tegen de zwarte vissen. Maar als zijn moeder nu vrij was, dan vond hij het best.

In de lente spoelde er een lichaam aan land. Het was zijn lichaam. Een man vond hem, en schudde zijn hoofd. De man vond dat hij op zijn zoon leek, alhoewel er niet veel meer van het lijk over was wat door de zwarte vissen was aangevreten. Toen de man thuiskwam vertelde hij het aan zijn zoon. De vrouw van de man schudde met haar hoofd. 'Hoe kun je onze zoon nu vergelijken met een lijk?' De man haalde zijn schouders op. 'Ik weet het niet.' De vrouw keek hem diep in zijn ogen. 'Je bent niet goed wijs,' zei ze langzaam. Ze gingen die avond vroeg naar bed.

'Je kunt zoiets niet maken,' zei zijn vrouw toen ze in bed lagen. 'Hij zou er nachtmerries van kunnen krijgen.'

'Onzin,' zei de man. 'Hier leert hij van.'

'Midden in de nacht staat de zoon bij hen in de slaapkamer. 'Ik ben niet van suiker,' zei hij. Toen ging hij weer weg. De volgende ochtend bij het ontbijt zei niemand wat tegen elkaar. Op een pot stond het hoofd van een vrouw. 'Die verdrinken jongen zal ook een moeder gehad hebben,' zei de man opeens. Hij wees op het hoofd van de vrouw op de pot. Zijn vrouw pakte toen de pot en begon naar het gezicht van de vrouw op de pot te staren. 'Ja, maar deze weent. Ik zou niet weten waarom ze tegenwoordig een wenende vrouw op een pot zetten.'

'Verkoopt he,' zei de man. De zoon zei niets. Ineens begon hij zich niet goed te voelen en rende weg.

'De moeder van de verdrinken jongen,' zei de man weer. 'Dat moet wel deze vrouw zijn. Hier staat ze, op deze pot, wenend om haar zoon.'

'Nee,' zei de vrouw. 'Je hebt grote fantasie, misschien wel door je empathie.'

'Empathie spreekt altijd de waarheid,'

zei de man. 'Empathie weet alles.'

'Ja, en empathie heeft altijd gelijk,' zei de vrouw.

De man pakte toen de pot en hield de pot ondersteboven boven de tafel, terwijl het spul wat erin zat eruit begon te druipen. 'Nu is ze vrij,' zei de man. Op dat moment kwam de zoon binnen. Hij was boos, en riep: 'Ik ben niet van suiker, maar, maar!'

'Zie, je lijkt echt op hem,' zei de man.

'Op wie?' vroeg de zoon.

'Op die verdrinken jongen die ik had gevonden,' zei de man.

'Oh, dat lijkt?' vroeg de zoon. 'Ik ben niet van suiker, maar, maar!'

'Maar wat?' vroeg de man. 'Je bent hier om te leren.'

'Nee!' riep de zoon, en rende weer weg.

'Zie,' zei de vrouw, 'je hebt hem erg overstuur gemaakt met al deze dingen. Hij probeert je duidelijk te maken dat je te ver bent gegaan. Misschien moet je het hem beter uitleggen.'

'Ik bedoelde gewoon dat hij net zo moeilijk communiceert als dat lijk,' zei de man.

'Wat ben jij grof,' zei de vrouw. 'Je hebt een goed hart, maar je kent je eigen verbeeldingskracht niet. Je hebt geen idee wat voor een effect dat heeft op anderen. Ga naar hem toe.'

'Nee,' zei de man, 'hij moet hiervan leren.'

'Dan ga ik wel,' zei de vrouw, en stond op.

De jongen was op zijn kamer, maar wilde niemand spreken.

Even later stond de man op en klopte aan bij de jongen.

'Ga weg,' riep de jongen, 'jullie zijn misselijke ouders.'

‘Zie, dat bedoel ik nu,’ zei de man tegen zijn vrouw.

‘Je hebt het er zelf naar gemaakt,’ zei de vrouw.

Die avond gingen ze weer vroeg naar bed. Weer stond midden in de nacht hun zoon in de slaapkamer. Hij stond daar met een hakbijl en een mes.

‘Zeg, ben je gek geworden,’ zei de man slaperig.

‘Zie,’ zei de vrouw die ook was wakker geschrokken. ‘Dat bedoel ik nu. Je maakt die jongen helemaal gek met je rare vergelijkingen.’

‘Ik heb zeker gelijk gehad,’ zei de man. ‘Hij gedraagt zich alsof hij al dood is.’

‘Ja, maar denk je niet dat jouw vreemde manieren hem zo hebben gemaakt ? Je bedoeld het misschien goed, maar het lijkt net alsof je zelf ook al dood bent. Ik leef hier met twee doden, twee contactgestoorde mannen,’ zei de vrouw paniekerig. Ze stond op en begon door het huis heen te rennen, te wenen, en paniekerig te doen, hysterisch bijna.

‘Kijk wat je je moeder hebt aangedaan,’ zei de man kalm.

‘Nee, jij !’ riep de zoon.

‘Mijn vergelijking was juist,’ zei de man.

‘Jullie zijn beiden niet goed snik !’ gilte de vrouw. ‘Jullie bedoelen het misschien goed, maar dit is misselijkmakend, ziekmakend, en het is ook ziek.’

Zwarte vissen waren op jacht. Ze lieten niet los. ‘De oorlog heeft me zo gemaakt,’ zei de man kalm.

‘Ja, mij ook,’ zei de zoon, die toen zijn hakbijl en mes op de grond liet vallen. De vrouw raapte het zo snel mogelijk van de grond, en borg het op. ‘Geen speelgoed voor jou,’ zei ze.

En ja, het was waar. De oorlog had hen zo gemaakt. Zwarte vissen waren aan land gekomen, in de uniformen gegaan, en maakten jacht op de families, in

grote bloedlust, grote oorlogszucht.

‘Ik ben niet van suiker,’ zei de jongen, ‘maar de oorlog heeft iets met mijn hersenen gedaan. Ik ben niet meer dezelfde.’

‘Niemand is nog dezelfde,’ zei de vrouw.

Er werd toen op de deur geklopt. Het waren nazi's. Toen ze binnenkwamen werd het drietallig gezin afgeschoten. Hun lijken werden in de sloot geworpen, als voer voor de zwarte vissen. Na een tijdje spoelden ze weer aan op het land, en werden weer door andere families gevonden, waar het toen ook mis begon te gaan. Iedereen ging de fuiken in. Zo werd het land met de grond gelijk gemaakt en helemaal uitgehold, tot overstromen van de sloot. Het gehele land kwam onder water te staan, en de zwarte vissen hadden vrij baan. Een duivelser kwaad dan de zwarte vissen was er niet. Overal waar ze kwamen scheen het mis te gaan.

Een jongen trapte de zwarte vissen van hem af toen hij de sloot uitkroop. Ze hadden zich helemaal in zijn vlees vastgebeten. In het ziekenhuis moesten de vissen verwijderd worden. Maar dokters die zich eraan waagden werden ook door de zwarte vissen gegrepen. Het was een hopeloze zaak, maar toch eindigde de oorlog eens, en trok de sloot zich weer terug, totdat het alleen nog maar een normale sloot was. En de zwarte vissen leken niet meer te bestaan.

Eens lang na de oorlog kwam een jongen met eenzelfde soort verhaal thuis dat hij was gegrepen door een zwarte vis tijdens het zwemmen in het meer. Niemand geloofde hem, want hij had verder ook geen wonden. Maar de jongen leed sindsdien aan zware nachtmerries, en ze hadden het vermoeden dat hij geestelijk zwaar ziek was. Hij klaagde veel over duizeligheid en kwam in een opvangcentrum terecht. Ook daar ging hij deze verhalen rondvertellen, maar niemand geloofde hem. Nachtmerries, zware nachtmerries, had hij. Hij durfde niet meer te slapen, en at bijna niet meer. Op een dag kwam hij iemand tegen die zei dat velen hetzelfde hadden meegemaakt als hem,

maar dat ze zich isoleerden of geïsoleerd werden omdat ze niet werden geloofd. Ze kwamen veelal tot de conclusie dat ze nog steeds werden achtervolgd door de zwarte vissen die inmiddels aan land waren gekomen.

Op een dag ging de jongen schaatsen. Onder het ijs zag hij personen bewegen, en ze klopten van onderen tegen het ijs. Hij zag de gezichten van jongens, meisjes, vaders en moeders. Hij is toen op de kant gegaan en is toen gaan zoeken naar de grootst mogelijke steen, en heeft die toen op het ijs geworpen, opdat er een wak zou ontstaan waardoor de slachtoffers van de zwarte vissen voor eens en voor altijd vrij zouden zijn.

Eerder verschenen in De Onkrant, verzamelingen, nr. 6
